

ligt, viste imidlertid, at man maatte træffe Linien paa Fredericia-Siden saa langt frem foran Fæstningen, at den vilde opnaa en betydelig Længde og dog ikke vilde komme til at ligge rigtig heldigt, idet Terrainet, idetmindste paa visse Punkter paa venstre Fløi af den Linie, man tænkte paa, navnlig paa Lyngsodde, ikke var rigtig gunstigt for Anlæget af en Fæstning, og denne Fæstning paa Sjællands-Siden, selv naar man anlagde den saaledes, vilde blive forholdsvis let at afsperre, idet Terrainet paa den ydre, vestlige Side af det Dalsstrøg, der fører fra Randsfjord ned til Gudstø, og som adskiller det saakaldte Elbo Herred fra det øvrige Sjælland, er aldeles ugunstigt for Fæstningsanlæg, saaledes at det ikke er muligt at befæste sig offensivt over dette Dalsstrøg. Man maatte holde sig paa Sjællands-Siden deraf og ved at benytte Dalsstrøget vilde det blive en Fjende navnlig en overlegen Fjende, forholdsvis let at indespærre Fæstningen Fredericia, selv om han ikke vilde gaa til den Anstrængelse virkelig at beleire den. Paa Fyens-Siden er Forholdet paa en vis Maade noget gunstigere, der er intet Væsentligt i Veien for at befæste den Halvø, jeg før nævnte, mellem Middelfart Sund og Baaring Vig, men der vilde da blive liggende udenfor Fæstningen den høje Halvø, paa hvilken Hindsgavl ligger. Den kunde ikke inddrages i Befæstningen, uden at udvide denne i en meget betydelig Grad, som der ikke kunde være Tale om at indlade sig paa, og fra Hindsgavl vilde Fæstningens, navnlig den jydsk Fæstnings Indre være overjet og behersket med Kanonstuds i en ubehagelig Grad. Jeg vil ikke sige, at det vilde gjøre Fæstningen uanvendelig, men det vilde ialtfald blive en væsentlig Ulempe ved den paatænkte Fæstning. Naar man saa endvidere tog i Betænkning, at Fæstningen vilde komme til at koste et meget betydeligt Beløb — saa vidt jeg nu erindrer, efter et løseligt Overslag mellem 16 og 20 Mill. Kr. — og kræve til sin Befæstning til et virkeligt og virksomt Forsvar en 25—30,000 Mand, tror jeg, at man vil indrømme, at Ministeriet har grebet rigtig, idet det har sagt: En saadan Fæstning af den Størrelse og den Beføstning og derhos liggende saa umiddelbart ved en af Landets Grændser, hvilket jo kan volde Uanskelighed under visse Eventualiteter med Hensyn til at staffe Befæstningen ind i Fæstningen, kunne vi ikke indlade os paa at foreslaa den bevilgende Myndighed at lade bygge. Der er da blevet søgt længere mod Nord op ad den Rysstrækning, jeg før omtalte, og det Punkt, som allerførst tiltrækker sig Opmærksomhed, er et, som ligeledes i

Forbigaaende er nævnt i Indstillingen fra Udvalget i Befæstnings-Sagen ifjor, nemlig Hjarnø Sund. Thinget vil erindre, at Horsens Fjord i Mundingen deles ved to Der, Alrø og Hjarnø. Mellem Alrø og den nordlige Ryst af Horsens Fjord findes der et Sund, som imidlertid er saa lavvandet, at man kan føre derover. Det er altsaa aldeles upraktikabelt for Fartøier. Mellem Alrø og Hjarnø findes der et andet Sund, der imidlertid kun tillader smaa Fartøier, Studer med 7 Fods Dybtgaaende, altsaa Galeaser og Sagter, at komme igennem. Men mellem Hjarnø og den søndre Ryst af Horsens Fjord findes Hjarnø Sund, i hvilket der er tilstrækkelig dybt Vand for de allerførste Skibe; der er et Løb med tilstrækkelig dybt Vand, som fortsætter sig fra Hjarnø Sund et godt Stykke op i Fjorden indtil under Borsø. Dette Løb danner en fortreffelig Havn, som det vil være forholdsvis temmelig let at forsvare, saameget mere som der udenfor dette Parti af Sjællands Ryst er et meget urent Farvand, der ikke vil være saa ganske let for en Fjende at bove sig ind i med svære Skibe, da han ialtfald ikke vilde kunne antages at kunne holde det gaaende om Natten. Dette Hjarnø Sund kunde altsaa tænkes at kunne blive en brugbar Tilflugtsplads for vor Flaade, naar man sørgede for, at det blev befæstet, og en Befæstning paa dette Punkt af Sjælland vilde altsaa kunne komme Landet tilgode i en dobbelt Retning, baade som en Fæstning til Sjællands Forsvar og som Tilflugtssted for Flaaden, af hvilke den jo ikke har saa mange og ikke vil faae ret mange, nemlig kun i Kjøbenhavn og Ålgesø Sund. En Undersøgelse paa Stedet viste imidlertid, at Anlæget af en Fæstning der vel ikke vilde være umuligt — det vilde blive en Fæstning som vilde kræve 12—14,000 Mand Befæstning og, jeg bilder mig ind, en 12 Millioners Beføstning — men Fæstningens Godhed vilde lide i høi Grad ved Terrainets Bestaafenhed, navnlig derved, at det høje Land ved Bjergelide vil dominere Fæstningen for en Del, men i endnu langt høiere Grad derved, at det i høi Grad kuperede, gennemskaarne Terrain som fra Ålsvig strækker sig op i Landet, vil tillade en Fjende at anlægge sine Batterier der i Skjul, saaledes at Fæstningen vil have meget vanskeligt ved at kunne besvare deres Ild. Man vil nok kunne bygge en Fæstning der, men det vil være en maa- delig Fæstning, og at bygge en maadelig Fæstning er naturligvis et foretagende, man meget nødig bør indlade sig paa. Naar man da gaar længere mod Nord med Rysten, har man lige overfor paa den nordre Side af Horsens Fjord undersøgt, om der